

Head alanud aastat!

Nüüd on ta siis kohal. Uus, värske ja rikkumata. Aasta 2010. Ootamas, et me täidaksime ta heade mõtete ja tegudega.

Muidugi võib öelda, et uue aasta algus on vaid üks meelevaldselt kokkulepitud punkt päevade roodus. Mõistagi võinuks selle hetke määrata ka mõnele teisele päevale ning mitmed rahvad ongi seda teinud. Samuti leidub ajaarvamisi, mille järgi kannab aasta hoopis mingit muud numbrit. Näiteks muistset pärimust elustada püüdva Maaval-la Koja kalendri järgi on alanud hoopis aasta 10 223. Seal on ajaarvamise alguseks võetud aeg, mil Eestimaa vee alt vabanes.

Olgu see number milline tahes, tähtis on see, et iidsetest aegadest peale on inimene vajanud seda hetke, millele ikka ja jälle toetada oma uus algus. Mil jätta seljataha kõik halb ning uskuda, et saab paremini.

Uue aasta lubadused on sama vanad kui aasta alguse tähistamine, ulatudes iidsetesse Babülooniassa. Tollal olnud poplaarne lubada uuel aastal tagastada laenatud põllutööriistad.

Mida oli kombeks lubada vanadel eestlastel, seda kahjuks ei tea. Meie aga lubame jagada teiega uusi, värskeid nõuandeid, mille järgi talitada. Ja ikka vajame selleks endiselt teie abi: kirju, kõnesid, e-kirju küsimuste ning ettepanekutega.

Nii et uuel aastal uue hooga!

VIVIKA
VESKI

LUGEJA KÜSIB

Kas kanakaka sobib turbaaeda?

Kas komposteerunud kanasõnnikuga võib väetada okaspuid, rodosid ja kanarbikku?

Vastab
ENELI KÄGER

Taime vajadus toiteelementide järele on erinev, sõltudes taime liigist ja kasvufaasist.

Üldiselt loetakse okaspuid, rodosid, eerikaid ja kanarbikke väikese lämmastikutarbega taime hulk, kuigi ka nende taluvuspiir ning vajadus toiteelementide järele on väga erinev. Nii kuulub kiirekasvulisele hekielupuul tunduvalt rohkem kasvu soodustavat lämmastikku kui mõnel kuuse kääbusvormil. Tean kuuski, kellest ei saanud kunagi hekki, sest hoolikas peremees pani istutusauku veisesõnnikut (kana oma on veel rammusam ja üleväetamise oht seega suurem). Kevadel ja suve esimesel poolel võiks anda lämmastikurikkamat väetist, suve teisel poolel ning sügisel tasakaaluks fosfori- ja kaaliumirikast väetist. Samas vajavad kõik eelnimetatud taimed toetavat väetamist nii magneesiumi kui rauaga. Rodode, kanarbike ja eerikate puhul on väga oluline ka mulda happelisus.

Seega oleks otstarbekam väetada okaspuid, rodosid, kanarbikke ja eerikaid pigem spetsiaalsete mineraalväetistega, mis on sobiva koostisega.

Väga hästi mõjub turbaaia taime kasvule multš, mis on tegelikult istutussegu (OÜ Corpus R&R). See sisaldab pisut ka toiteelemente ja värskendab kasvumuld sobiva mikroflooraga.

Sõnnikutest peetakse kõige väärtuslikumaks linnusõnnikut, paraku küll peamiselt lämmastiku tõttu. Hobuseõnnikus on lämmastiku, fosfori ja kaaliumi suhe paremini paigas – tegu on üsna tasakaalus oleva väetisega.

Biolani Loodusväetis (NPK 4-1-2) on valmistatud kanasõnnikust, millele on lisatud mereadrut rikastamiseks seda mikroelementidega. Kasutami-

ne vastavalt pakendil olevale juhisele 0,7–1 liitrit 10 m² kohta.

OÜ Workshop kanakaka kompost on siiski pigem väetis kui kompost, mida tuleb kasutamisel arvestada.

Oma kanade sõnnikut soovitatakse eelnevalt kuivatada ja kasutada toitainete vaese substraadi rammutamiseks kastmislahusena. Paraku haihtub kuivatamise käigus oluline osa lämmastikku õhku. Nn puhtast sõnnikust tuleks teha päev varem sooja veega 1 : 10 lahus, millel lastakse suletuna seista vähemalt järgmise päevani (hakkab käärima). Taime kastmiseks kasutage uuest lahjendust 1 : 10. Selline kastmislahus on olemuselt happeline ning peaks sobima ka okaspuude, rodode jt happelist pinnast armastavatele taimele, kuid probleemiks võib saada liiga suur hulk lämmastikku. Teiste taime väetamisel tuleb lahust neutraliseerida – lisada näiteks 10 liitri lahjendamata kääritse kohta 100 g klinkritolmu.

Nii nagu kõikide sõnnikute puhul kehtivad siingi oma reeglid.

- Sõnnikut ei tohi laotada lumele.
- Sõnnik on vaja mulda sisse kaevata vähemalt 6–48 tunni jooksul, sest taime poolt kergesti omastatava ja paraku ka lenduva lämmastiku kadu on linnusõnnikul umbes 35%. Lenduv lämmastik aga võib rikkuda dekoratiivsete taime välimust, rääkimata toiteelementide kaost ning keskkonna reostamisest.
- Linnusõnniku puhul on parim andmise aeg kevad.
- Sõnnikuga väetamisel tuleb silmas pidada, et ei ületataks taime toitainete vajadust ning sõnnik antaks külvikorras seda kõige paremini kasutatavatele kultuuridele.
- Rõhutan linnusõnniku kasutamist pigem köögivilja väetamisel. Nii sõnniku kui komposti puhul ei ole paraku hunniku peal kirjas täpsemat toiteelementide sisaldust. Seega on suur oht taimi üle väetada ja anda toiteelemente ebasobivas vahekorras.